

Möte med exotiska uppenbarelser

Sommaren 2020 har för många varit mycket an-Snorlunda än normalt, främst på grund av Covid-19-pandemin. Men för oss entomologer tycks sommaren framför allt ha varit fattig på insekter, främst på individnivå. Antalet arter tycks dock snarare ha ökat! Varje år påträffas flera olika arter av skilda slag som nya för landet. Tendensen verkar gå mot förhållanden likartade de på sydligare breddgrader där artrikedomen är större men med mindre antal individer per art. I alla fall i normala fall.

Gräshoppan

Jag befann mig på Gotland i två omgångar: en månad från slutet av juli samt de 10 första dyggen i oktober. Vid nattfångst på Sudret den 8 augusti dök två osedvanligt långvingade gräshoppor ner på våra fångstdukar. Den ena insamlades och den andra blev foto-graferad. De var inte anmärkningsvärt stora men med vingarna mätte längden 3 cm. Gräshopporna påminner om europeisk vandringsgräshoppa *Locusta migratoria* men är inte lika stora. Senare konstaterades de tillhöra arten *Aiolopus thalassinus*, en mellan- och sydeuropeisk art med mycket god flygförmåga. Den uppträder enligt litteraturen inte i svärmar som vandringsgräshopporna utan migrerar i mindre antal. Gräshoppan finns upptagen med bild i 'Insekter i Europa' av Michael Chinery. Den visade sig vara ny för Norden och en utförligare presentation kommer i Entomologisk Tidskrift där arten även fått det svenska namnet 'volantgräshoppa' med anledning av dess migratoriska vanor.

I slutet av september påträffades volantgräshoppa i åtskilliga hundratal längs Sudrets östra stränder. Jag besökte stranden vid Skvalpvik nära Holmhällar den 2 oktober och lyckades uppbringa 2 hanar och 3 honor. Honorerna hade grön teckning och överensstämde i utseende med de två djur vi fått på ljus i augusti medan hanarna var mindre och helt bruna, dock med långa vingar. Strandförekomsterna på södra Gotland överensstämmer inte med artens habitat som det beskrivs i litteraturen. Volantgräshoppa ska föredra fuktigare mark som våtängar med mera. Men eftersom arten tydligen höll sig till dessa strandängar bör det nog vara där som man ska leta efter den kommande år om arten har lyckats reproducera sig.

Myrlejonsländan

En knapp vecka senare, närmare bestämt den 14:e

augusti, gjorde vi nattfångst med ljus på Tofta skjutfält. Där insamlade jag en, som jag tyckte, osedvanligt stor myrlejonslända med fläckiga vingar. Då fläckig myrlejonslända *Euroleon nostras* är vanlig på sandmark längs Gotlands kuster reflekterade jag inte mer på detta fynd utom att den var ovanligt stor.

Väl hemma på fastlandet kunde jag jämföra med mina preparerade exemplar av tidigare insamlade myrlejonsländor. Det största exemplaret av fläckig myrlejonslända mäter 75 mm mellan vingpetsarna och samma sak rörande vanlig myrlejonslända *Myrmeleon formicarius* 80 mm. Djuret från Tofta skjutfält har ett vingspann på 85 mm, fläckteckningen på vingarna är något annorlunda och antennerna är cirka dubbelt så långa som hos våra övriga tre arter. En tänkbar art, också upptagen i Chinery, var *Distoleon tetragrammicus* vilket senare bekräftades av Johannes Bergsten på Riksmuseet. Inte nog med det! Jag upptäckte samtidigt att jag hade ett tidigare insamlat exemplar, också från Tofta skjutfält, från den 24 juli 2017. Detta styrker antagandet att arten bör vara bofast här.

Distoleon tetragrammicus, som även den kommer att presenteras i Entomologisk Tidskrift och då med ett framtaget svenskt namn, är en syd- och mellan-europeisk art. Den var tidigare nordligast känd från södra Polen. Larven gör ingen fångstgrop som våra övriga tre arter, utan lever fritt i förnan och jagar småkryp. Artens habitat beskrivs bland annat som gles tallskog, som det finns gott om på skjutfältet. Om antagandet är riktigt att *Distoleon tetragrammicus* är bofast på Tofta skjutfält och rimligen på fler ställen på Gotland, är det

Hona av volantgräshoppa. Foto: Båtel Enekvist.

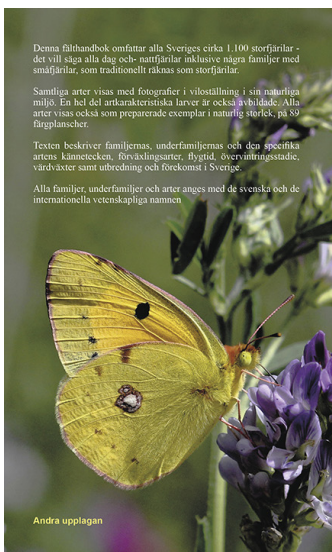
märkligt att en så pass stor insekt har undgått upptäckt. Hur som helst kommer den med all sannolikhet att eftersökas under kommande år.

Håkan Elmqvist

Till höger:
Hona av volantgräshoppa.

Nedan:
Distoleon tetragrammicus.

Foto båda bilderna:
Göran Liljeberg

Köp Sveriges Fjärilar andra upplagan!

Andra upplagan är helt uppdaterad med de senaste svenska artfynden. Med aktuella flygtider och med den senaste utbredningen i Sverige. Bokens bildmaterial har uppdaterats med ca 200 nya och förbättrade fältbilder. Ytterligare bilder visar artkaraktäristiska larver, puppor och ägg. Boken kan beställas på www.liljebergs.nu Priset är 490:- + porto.